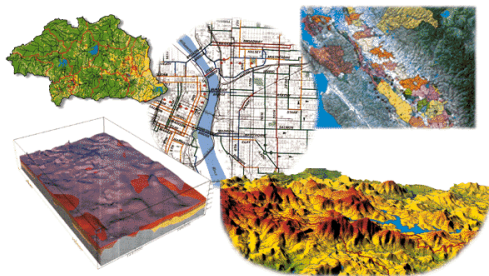

APLIKOVANÁ GEOINFORMATIKA X

Autorské právo

Aplikovaná geoinformatika

Typy informací (právnícký pohled)

- **Obchodní tajemství:** informace ekonomické hodnoty, jejichž znalost přináší obchodní výhodu
- **Hospodářská soutěž:** ovlivněná dostupnými informacemi
- **Duševní vlastnictví**
 - *autorská práva*
 - *průmyslová práva:* vynálezy, průmyslové patenty, ochranné známky
- **Osobní data:** informace relevantní natolik, že je není možné zveřejňovat
- **Utajované skutečnosti:** vztah ke korporacím (ne osobě), osoby nakládající s nimi musí mít určité osvědčení

Občanský zákoník

- Zákon č. 89/2012
- Rozvádí základní práva obsažená v LZPS
- § 3 odst. 2 písm. a)

„[...] každý má právo na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí [...]“

§ 84

„Zachytit jakýmkoli způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je možné jen s jeho svolením.“

– panoramatické fotografie, snímky z dronů

Občanský zákoník

- § 86

„Nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu **zákonný** důvod. Zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho soukromé prostory, sledovat jeho soukromý život nebo pořizovat o tom zvukový nebo obrazový záznam, využívat takové či jiné záznamy pořízené o soukromém životě člověka třetí osobou, nebo takové záznamy o jeho soukromém životě šířit. [...]“

- Poskytuje i pasáže k autorskému zákonu
 - zejména licence pro užití díla v původní nebo zpracované či jinak změněné podobě (databáze, mapy,...)

Licence podle Občanského zákoníku

- § 2358 odst. 1

„[..] Licenční smlouvou poskytuje poskytovatel nabyvateli oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví (licenci) v ujednaném omezeném nebo neomezeném rozsahu a nabyvatel se zavazuje, není-li ujednáno jinak, poskytnout poskytovateli odměnu. [..]“

Obchodní zákoník

- Obchodní tajemství
 - výrobní/obchodní/technické povahy (např. ne autorská práva) a zároveň
 - má skutečnou materiální či nemateriální hodnotu a zároveň
 - není v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné a zároveň
 - mají být podle vůle podnikatele utajované a je to patřičně zajišťováno.

- Obchodní tajemství lze i zrušit či prodat.

Základní principy práv duševního vlastnictví

- Vztahují se k nehmotným výsledkům tvůrčí činnosti lidí, tedy k projevům jejich intelektu
- Mají absolutní povahu, tj. působí proti všem
- Jsou založena na zásadě teritoriality, tj. chráněna na území státu(ů) kde vznikla a řídí se národním právním řádem
 - historicky snaha o mezinárodní směrnice
 - Bernská úmluva, Římská úmluva pro oblast autorských práv a Pařížská úmluva, Madridská dohoda, Niceská dohoda, Lisabonská dohoda,...

Základní práva duševního vlastnictví

- **Autorská práva**

- mapy, GIS produkty, databáze, know-how, goodwill (renomé), obchodní tajemství, počítačový program, vědecký objev atp.
- primárně vztaženy k fyzické osobě
- autorské právo vzniká samo o sobě

- **Průmyslová práva**

- týká se zejména software – patenty
- vzniká registrací

- **Práva na označení, patentové právo,...**

AUTORSKÉ PRÁVO

Předmět úpravy (§ 2, odst. 1)

Předmětem práva autorského je **dílo** literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, **které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora** a je vyjádřeno **v jakékoli objektivně vnímatelné podobě** včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen "dílo"). Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo **kartografické**.

Poznámka: objektivně vnímatelnou formou není ústní podání.

Předmět úpravy (§ 2, odst. 2)

Za dílo se považuje též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvořem. Databáze, která je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu autorovým vlastním duševním výtvořem a jejíž součástí jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a jednotlivě zpřístupněny elektronicky či jiným způsobem, je dílem souborným. Jiná kritéria pro stanovení způsobilosti počítačového programu a databáze k ochraně se neuplatňují. Fotografie a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, které jsou původní ve smyslu věty první, jsou chráněny jako dílo fotografické.

Poznámky:

- *naopak mimo autorské právo je funkcionalita určitého programu – například funkce obalová zóna (buffer);*
- *automaticky generované počítačové programy nejsou předmětem ochrany;*

Předmět úpravy (§ 2, odst. 2)

Poznámky (pokračování):

- *struktura databáze není autorským dílem, programy a další software databáze lze považovat za počítačové programy;*
- *autorem počítačového programu nemůže být právnická osoba, tj. programátor je oproti angloamerické koncepci jediným originálním subjektem autorského práva k počítačovému programu; v oblasti kontinentálního práva je primárně kladen důraz na ochranu duševní činnosti, nikoliv na ochranu investic.*

Předmět úpravy (§ 2, odst. 3, 4 a 6)

(3) Právo autorské se vztahuje na dílo dokončené, jeho jednotlivé vývojové fáze a části, včetně názvu a jmen postav, pokud splňují podmínky podle odstavce 1 nebo podle odstavce 2, jde-li o předměty práva autorského v něm uvedené.

(4) Předmětem práva autorského je také dílo vzniklé tvůrčím zpracováním díla jiného, včetně překladu díla do jiného jazyka. Tím není dotčeno právo autora zpracovaného nebo přeloženého díla.

Poznámka: není aplikovatelné pro programy.

(6) Dílem podle tohoto zákona **není** zejména námět díla sám o sobě, denní zpráva nebo **jiný údaj sám o sobě, myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, matematický a obdobný vzorec, statistický graf a podobný předmět sám o sobě.**

Poznámka: chráněno odlišně – speciální přehled určitých typů duševního vlastnictví (viz dále).

§ 3 Výjimky z ochrany podle práva autorského ve veřejném zájmu

Ochrana podle práva autorského se nevztahuje na

- a) úřední dílo, jímž je právní předpis, rozhodnutí, opatření obecné povahy, veřejná listina, veřejně přístupný rejstřík a sbírka jeho listin, jakož i úřední návrh úředního díla a jiná přípravná úřední dokumentace, včetně úředního překladu takového díla, sněmovní a senátní publikace, pamětní knihy obecní (obecní kroniky), státní symbol a symbol jednotky územní samosprávy a jiná taková díla, u nichž je veřejný zájem na vyloučení z ochrany,
- b) výtvary tradiční lidové kultury, není-li pravé jméno autora obecně známo a nejde-li o dílo anonymní nebo o dílo pseudonymní (§ 7); užít takové dílo lze jen způsobem nesnižujícím jeho hodnotu.

K čemu se v kartografii/geoinformatice vztahují autorská práva?

- data/vrstva/objekt/atribut
- software
- grafický design
- značkový klíč
- výsledná mapa

Obrázek převzat z <http://sgi.nahizenidokn.cuzk.cz>

– *poznámky: kromě katastrální (natolik přesné, že nejsou považovány za výsledek tvůrčí činnosti); proč tedy není možné takto užívat i ortofoto ČR? Komerční mapy i státní mapová díla jsou pod ochranou autorského zákona.*

- text odborného článku

Příklad zásahu do osobnostních práv k dílu

- Použití výřezu mapy a doplnění tematické nadstavby (leták, obrázek na webové stránce,...)

Příklad zásahu do osobnostních práv k dílu

- V geoinformatice (obecně silná spjatost s licencí – viz dále)
 - nezákonné opatření software či databáze (včetně vektorizace)
 - neoprávněný zásah do software či databáze vč. atributů (včetně knihoven, funkcí, extenzí, modulů,...)
 - prostorové úpravy datové vrstvy (generalizace,...)
 - zneužití atributové složky (i sloučení tabulek)
 - klasifikace či jiné odvozeniny z dat DPZ
 - neoprávněné užití vizualizací (možné pouze se souhlasem autora)
 - zneužití výsledků analýz, které jsou z vizualizací nebo popisů zřejmé (platí i na textové výsledky)
 - použití značkového klíče (může být chráněn také jako užitný vzor)
 - zneužití know-how, renomé či obchodního tajemství

Obecný postup

Nerozlišuje se přitom, zda se jedná o analogová či elektronická díla.

1. Kontaktovat správce díla.
2. Prostudovat a odsouhlasit licenční podmínky.
3. Užívat dílo podle jeho omezení.
4. Citovat podle licenčních podmínek.
 - Např. *Data ArcČR © ČÚZK, ČSÚ, ARCDATA PRAHA 2022.*
5. Nevytvářet ze získaných dat data „vlastní“, obvykle lze data použít pouze pro tvorbu konkrétního produktu.

Další vybrané pasáže autorského zákona

§ 26 Společná ustanovení pro majetková práva

„(1) Majetkových práv se autor nemůže vzdát; tato práva jsou nepřevoditelná a nelze je postihnout výkonem rozhodnutí [...]“

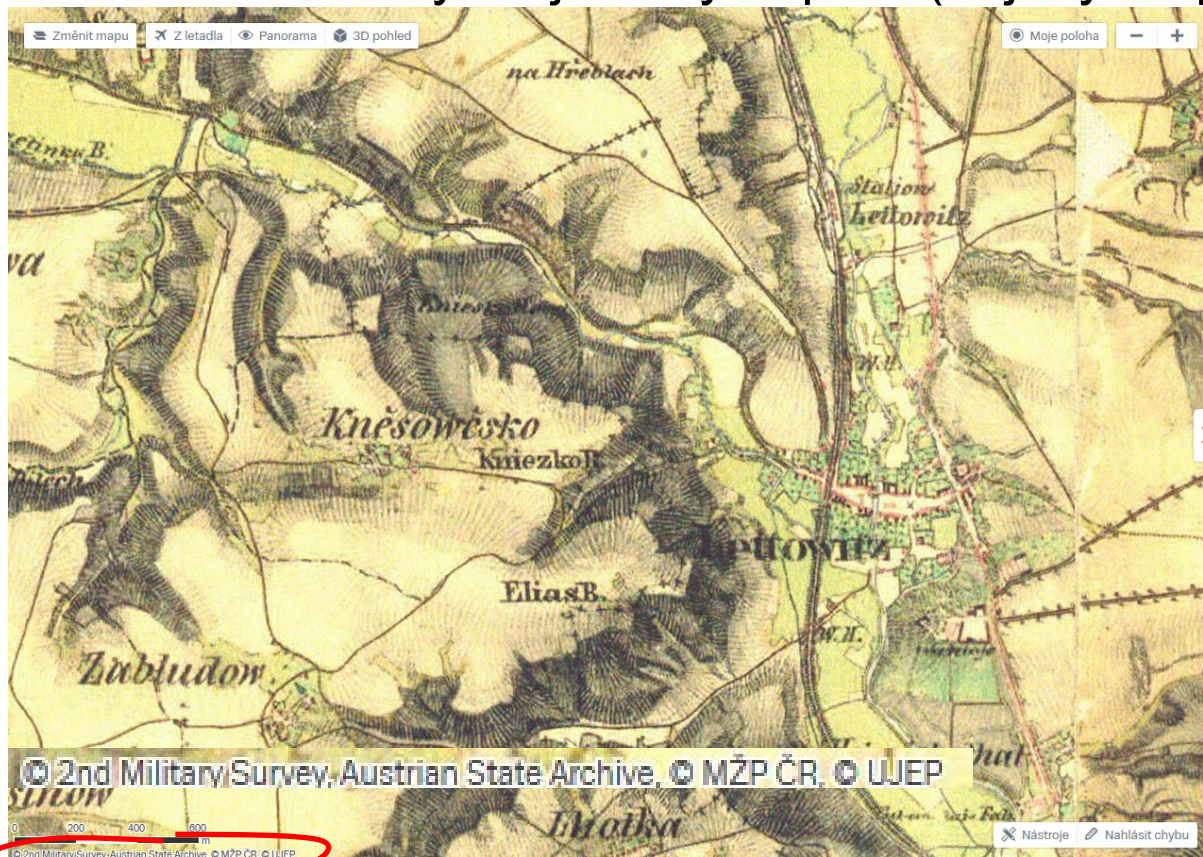
„(2) Majetková práva jsou předmětem dědictví.“

Poznámky:

- *autorská práva jsou majetkem po dobu života autora a 70 let po jeho smrti, resp. po smrti nejdéle žijícího z autorů (do roku 2000 platilo 50 let);*
- *pokud je autor bez dědiců, přechází tato práva na stát (nejsou volná, to platilo dříve);*
- *není-li uveden autor (tzv. dílo anonymní, institucionální), běží lhůta 70 let od uveřejnění, k 1. lednu 71. roku poté je dílo volné;*
- *po uplynutí 70 leté lhůty dílo tzv. „volné“, majetková práva zůstávají.*

Volné autorské dílo

- Patrné například na portálu mapy.cz
 - není uvedení autorsko-právní ochrany, jde o odkaz na vlastníky majetkových práv (nějakým způsobem chráněné dílo)

- Ten, kdo má mapu v držení, si může klást podmínky zpřístupnění, jako např. poplatek za vstup, zapůjčení,...
- Bez problémů u zakoupené staré mapy

15. 3. 2016

Do hledání na [Mapy.cz](#) jsme přidali dálniční kilometry. Nově tak v ČR rychle najdete libovolný kilometr jakékoliv dálnice. Stačí např. zadat dotaz: 12. km D1.

[Ukázat všechny vychytávky](#)

[Facebook](#) [Twitter](#)

MAPY.CZ

[Přihlásit se](#) • [Nápověda](#) • [Legenda](#) • [Mobilní Mapy.cz](#)

Obrázek převzat z: <http://www.mapy.cz>

Volné užití díla

§ 30 odst. 1 „ [...] pro osobní potřebu fyzické osoby, jehož účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu [...]“

- *poznámky:*
 - *zhotovení záznamu, rozmnoženiny nebo napodobeniny díla*
 - *opět nelze pro architektonická díla, databáze a software*

§ 31 Citace

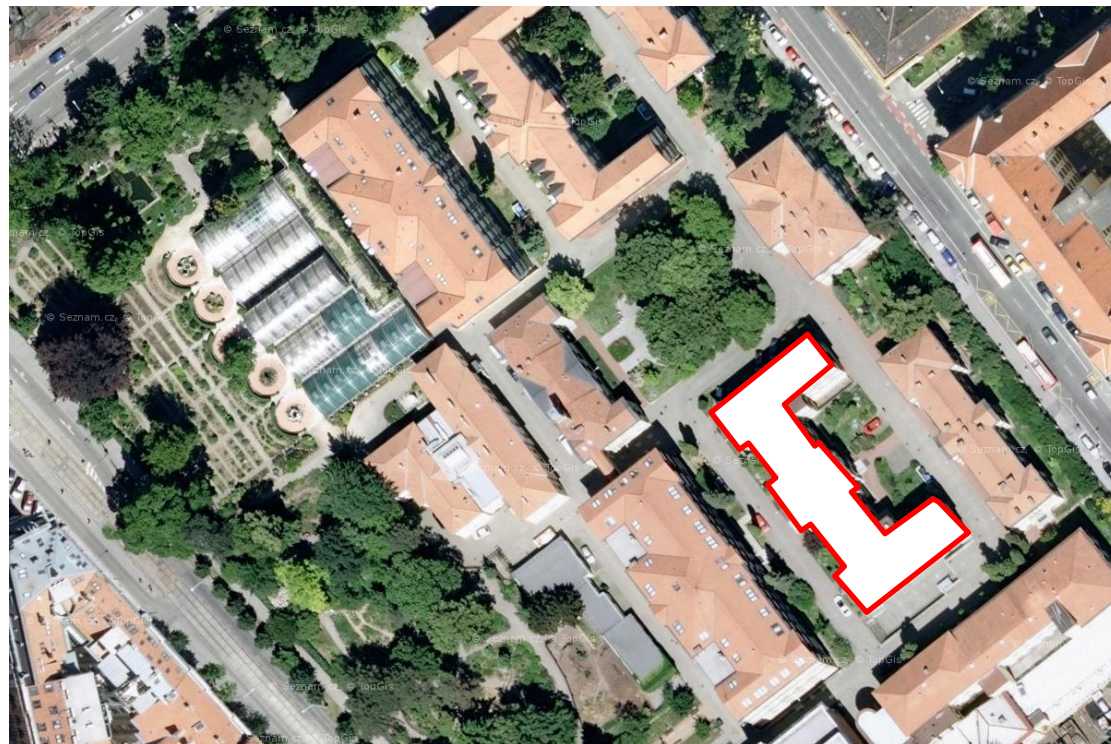
- výňatky nebo celá díla v odůvodněné míře
- „ [...] **vždy je však nutno uvést, je-li to možné, jméno autora, nejde-li o dílo anonymní, nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále název díla a pramen. [...]**“
- *Poznámka: citace nesmí zkreslit, musí přesně popsat, odkud pochází.*

Bezplatné versus volné užití díla v kartografii a geoinformatice

Bezplatně poskytované webové služby nejsou určeny ke komerčnímu využití a podléhají autorsko-právní ochraně. Jejich šíření, reprodukce v původní či pozměněné podobě i nekomerčního charakteru je vyžadován souhlas autora.

Poznámky:

- *platí i pro vektorizaci dat z WMS služeb včetně ortofota;*
- *neplatí pro vektorizaci katastrálních map;*
- *platí i pro atributy jakkoli získané (včetně operace `GetFeatureInfo`)*

Obrázek převzat z: <http://www.mapy.cz>

Bezúplatné zákonné licence (§ 34 a 35)

- Velmi zkráceně řečeno vždy bez přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu pro:
 - úřední účely,
 - zpravodajství,
 - politický projev a veřejné přednášky,
 - občanské či náboženské obřady,
 - školní představení,
 - **výuka** nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem **ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo)**. *Poznámka: zveřejnění závěrečných prací studentů a oponentních posudků má výjimku z autorského zákona (Zákon o VŠ).*
- Je možné zhotovit záznam díla umístěného na veřejném prostranství (státní hrad lze, kostel ale ne – majetek církve).

Důkazy

- „Kde není žalobce, není ani soudce“
 - i přesto je zneužití autorského díla trestným činem
 - porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 Zákona č. 40/2009 (Trestní zákoník)
- Pokud je někdo nařčen ze zneužití díla, musí ten, kdo tvrdí, že jeho dílo bylo zneužito, tuto skutečnost i prokázat
 - nařčený má možnost hájit se jakkoli, de facto i lží
 - posuzuje se míra pravděpodobnosti, tj. zda existuje vůbec pravděpodobnost, že by se dvě na sobě nezávisle vypracovaná díla mohla podobat tak, že může taková shoda prvků skutečně nastat
- Většinou občansko-právní spory (kromě mimosoudních dohod)
 - občanskoprávní žaloba k místně příslušnému soudu
 - většinou přizván i soudní znalec v oboru

Důkazy

- Záměrné umístění chyb (fiktivních či záměrně změněných prvků, atributů) pro dokazování při sporech
 - mohou pouze komerční společnosti
 - není povoleno v případě státních mapových děl (závazné dílo)

Tresty podle Trestního zákoníku (§ 270)

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let, peněžitým trestem nebo propadnutím věci bude pachatel potrestán,

- a) vykazuje-li čin uvedený v odstavci 1 znaky obchodní činnosti nebo jiného podnikání,
- b) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch nebo způsobí-li tím jinému značnou škodu, nebo
- c) dopustí-li se takového činu ve značném rozsahu.

(3) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu nebo způsobí-li tím jinému škodu velkého rozsahu, nebo
- b) dopustí-li se takového činu ve velkém rozsahu.